

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 4648/2019
04.06.2020. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Браниславе Апостоловић, председника већа, Бранислава Босиљковића, Бранке Дражић, Данијеле Николић и Добриле Страјина, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Драган Срећковић адвокат из ..., против тужених Удружења осигуравача Србије – Гарантни фонд, са седиштем у Новом Београду и ББ, са последњом познатом адресом у ..., кога заступа привремени заступник Предраг Ерчевић, адвокат из ..., ради накнаде материјалне и нематеријалне штете, одлучујући о ревизији тужиоца, изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 4962/19 од 01.08.2019. године, у седници већа одржаној 04.06.2020. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована, ревизија тужиоца изјављена против става првог, другог, трећег, четвртог и петог изреке пресуде Апелационог суда у Београду Гж 4962/19 од 01.08.2019. године, у делу тужбеног захтева тужиоца према туженом Удружењу осигуравача Србије – Гарантни фонд.

НЕ ДОЗВОЉАВА СЕ одлучивање о посебној ревизији тужиоца изјављеној против става првог изреке пресуде Апелационог суда у Београду Гж 4962/19 од 01.08.2019. године, у делу тужбеног захтева тужиоца према туженом ББ.

ОДБАЦУЈЕ СЕ, као недозвољена, ревизија тужиоца изјављена против става првог изреке пресуде Апелационог суда у Београду Гж 4962/19 од 01.08.2019. године, у делу тужбеног захтева тужиоца према туженом ББ.

Образложење

Пресудом Основног суда у Младеновцу П 1004/2018 од 22.02.2019. године, ставом првим изреке, делимично је усвојен тужбени захтев тужиоца и обавезани су тужени да солидарно тужиоцу на име претрпљених душевних болова због смрти оца исплати износ од укупно 287.500,00 динара, са законском затезном каматом почев од 22.02.2019. године, као дана доношења пресуде, па до коначне исплате. Ставом другим изреке, делимично је одбијен, као неоснован, тужбени захтев тужиоца у делу којим је тражена накнада нематеријалне штете на име претрпљених душевних болова због смрти оца, у износу од 287.500,00 динара. Ставом трећим изреке, делимично је усвојен тужбени захтев тужиоца и обавезани су тужени да тужиоцу, по основу материјалне штете, солидарно исплате износе ближе наведене у овом ставу изреке и то: на име

трошкова погребне опреме – сандука, крста и друге опреме по рачуну бр. 157/2007 од 01.10.2007. године, на име трошкова јела и пића за сахрану, на име јела и пића за недељу дана, 40 дана, пола године и годину дана, за надгробни споменик, закуп и одржавање гробног места за пет година по рачуну ЈКП број 93/24 од 12.03.2014. године, закуп и одржавање гробног места за пет година по рачуну ЈКП 178/22 од 01.10.2007. године, за једну усек гредицу, све са законском затезном каматом почев од 22.02.2019. године, као дана пресуђења, па до коначне исплате. Ставом четвртим изреке, делимично је одбијен, као неоснован, тужбени захтев тужиоца којим је тражио да се обавезу тужени да тужиоцу исплате на име материјалне штете, преко износа досуђених ставом другим изреке до тражених износа, све ближе наведено у овом ставу изреке. Ставом петим изреке, обавезани су тужени да солидарно тужиоцу по основу трошкова парничног поступка исплате износ од 472.872,00 динара, док је ставом шестим изреке, обавезан тужилац да на име трошкова привременог заступника, адвокату Ерчевић Предрагу из ... исплати износ од 144.387,00 динара.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж 4962/19 од 01.08.2019. године, ставом првим изреке, одбијена је, као неоснована, жалба тужиоца и потврђена пресуда Основног суда у Младеновцу П 1004/18 од 22.02.2019. године у ставу другом и четвртм изреке. Ставом другим изреке, преиначена је пресуда Основног суда у Младеновцу П 1004/18 од 22.02.2019. године у делу става првог и трећег изреке, тако што је одбијен, као неоснован, тужбени захтев тужиоца којим је тражио да се обавезе тужени Удружење осигуравача Србије – Гарантни фонд да солидарно са туженим ББ тужиоцу исплати на име претрпљених душевних болова због смрти оца износ од укупно 287.500,00 динара, са законском затезном каматом од 22.02.2019. године, па до коначне исплате, као и на име материјалне штете и то: трошкова погребне опреме – сандука, крста и опреме по рачуну бр. 157/2007 од 01.10.2007. године, на име трошкова јела и пића за сахрану, за издају на име јела и пића за недељу дана, 40 дана, пола године и годину дана, за надгробни споменик, за закуп и одржавање гробног места за пет година по рачуну ЈКП број 93/24 од 12.03.2014. године, за закуп и одржавање гробног места за пет година по рачуну ЈКП број 178/22 од 01.10.2007. године и за једну усек гредицу, износе ближе наведене у овом ставу изреке, са законском затезном каматом од 22.02.2019. године, па до коначне исплате. Ставом трећим изреке, преиначено је решење о трошковима парничног поступка у делу става петог изреке првостепене пресуде, тако што је одбијен захтев тужиоца којим је тражио да се обавезе тужени Удружење осигуравача Србије – Гарантни фонд да солидарно са туженим ББ тужиоцу по основу трошкова парничног поступка исплати износ од 472.872,00 динара. Ставом четвртим изреке, обавезан је тужилац да туженом Удружењу осигуравача Србије – Гарантни фонд, накнади трошкове другостепеног поступка у износу од 69.992,48 динара. Ставом петим изреке, одбијен је захтев тужиоца за накнаду трошкова другостепеног поступка. Ставом шестим изреке, укинута је првостепена пресуда у ставу шестом изреке, а ставом седмим изреке, одбачена је, као недозвољена, жалба тужиоца изјављена на део става трећег изреке првостепенепресуде којим је одлучено о камати.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужилац је, благовремено, изјавио ревизију због битне повреде одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права, са предлогом да се о ревизији одлучи као о изузетно дозвољеној, у смислу члана 404. Закона о парничном поступку.

Испитујући дозвољеност ревизије, Врховни касациони суд је нашао да је ревизија тужиоца у односу на туженог Удружење осигураваача Србије – Гарантни фонд дозвољена на основу члана 403. став 2. тачка 2. ЗПП, па није било места оцени изузетне дозвољености његове ревизије, у смислу члана 404. истог закона.

Испитујући побијану одлуку у преиначујућем делу у односу на туженог – Удружење осигураваача Србије - Гарантни фонд, применом члана 408. Закона о парничном поступку ("Службени гласник РС", бр. 72/2011, 49/2013 - УС, 74/2013 - УС, 55/2014 и 87/2018, у даљем тексту: ЗПП), Врховни касациони суд је нашао да ревизија тужиоца није основана.

Побијана пресуда у том делу, није захваћена битном повредом одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности, а ревизијом се не указује на друге битне повреде које могу бити предмет оцене ревизијског суда у смислу члана 407. ЗПП.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је син покојног ВВ, који је био радно ангажован код туженог ББ, власника фирме „ГГ“. Дана 28.09.2007. године догодила се саобраћајна незгода у којој је отац тужиоца управљао неисправним, нерегистрованим теретним возилом марке „....“, у власништву туженог ББ, а чињеница да је возило неисправно и нерегистровано је оцу тужиоца била позната и на њу је стално указивао туженом ББ, који није поправио возило, због чега је и дошло до наведене саобраћајне незгоде у којој је отац тужиоца изгубио живот. Правноснажном пресудом Основног суда у Младеновцу К 360/2013 од 27.11.2005. године, тужени ББ је оглашен кривим што је дана 28.09.2007. године, око 11,50 часова, у ..., општина ..., на градилишту пута ..., у урачунљивом стању, као власник фирме „ГГ“, која је изводила радове на проширењу и санацији пута, неисправним теретним возилом марке „....“, које је укључио у превоз материјала, а које представља општеопасно средство, изазвао опасност за живот и тело људи, при чему је био свестан да тиме може учинити дело, али је олако држао да до тога неће доћи, односно да ће то моћи спречити, на тај начин што је наведени камион укључио у превоз материјала као потпуно возило технички неисправно, којим је по његовом налогу управљао покојни ВВ, а услед које неисправности је дошло до превртања товарног сандука, а затим и теретног возила, којом приликом је оштећени ВВ задобио тешке телесне повреде од којих је преминуо на лицу места, при чему је био свестан да повреде могу да настану, али је олако држао да оне неће наступити и свестан да је његово дело забрањено, чиме је извршио кривично дело тешко дело против опште сигурности из члана 228. став 4. у вези члана 278. став 4. у вези члана 278. став 5. у вези става 1. КЗ, те је истом изречена условна осуда, која је пресудом Апелационог суда у Београду Кж1 553/16 од 06.06.2016. године преиначена у делу одлуке о кривичној санкцији, тако што је ББ, због извршења наведеног кривичног дела осуђен на казну затвора у трајању од једне године. Допринос покојног ВВ у настанку штете, а имајући у виду да је знао да је теретно возило марке „....“ неисправно и нерегистровано, утврђен је од стране нижестепених судова и износи 50%.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, другостепени суд је преиначио првостепену пресуду у делу става првог и трећег изреке и одбио тужбени захтев тужиоца за накнаду материјалне и нематеријалне штете у односу на туженог Удружење осигураваача Србије - Гарантни фонд, оценивши да тужилац није треће оштећено лице у смислу одредаба Закона о осигурању имовине и лица („Службени

лист СРЈ“ бр. 30/96, 57/98, 53/99 и 55/99), јер није био непосредни учесник у саобраћајној незгоди у којој је погинуо његов отац, а да тужени Удружење осигуравача Србије - Гарантни фонд није пасивно легитимисан да тужиоцу накнади штету, јер је Гарантни фонд обавезан да у случају настанка штете проузроковане употребом моторног возила за које није био закључен уговор о осигурању штету исплати само трећем оштећеном лицу, а што у односу на тужиоца није случај. Сходно наведеном, а имајући у виду да на страни туженог Удружење осигуравача Србије - Гарантног фонда не стоји обавеза накнаде штете према тужиоцу, који није треће оштећено лице, то је одлуком другостепеног суда у у целости одбијен тужбени захтев тужиоца за накнаду материјалне и нематеријалне у односу на туженог Удружење осигуравача Србије - Гарантни фонд.

По оцени Врховног касационог суда правилно је другостепени суд оценио да у односу на туженог Удружење осигуравача Србије - Гарантни фонд не постоји основ његове одговорности, што захтев за накнаду штете у целости чини неоснованим у односу на тог туженог.

Одредбом члана 99. став 2. Закона о осигурању имовине и лица, важећег у време штетног догађаја, прописано је да се средства Гарантног фонда користе за накнаду штете: 1. проузроковане употребом моторног возила, ваздухоплова или другог превозног средства за који није био закључен уговор о обавезном осигурању у смислу овог закона, 2. због смрти, повреде тела или нарушавања здравља проузроковане употребом непознатог моторног возила или ваздухоплова, 3. проузроковане употребом моторног возила, ваздухоплова или другог превозног средства за који је закључен уговор о обавезном осигурању са организацијом за осигурање над којом је отворен стечајни поступак. Одредбом члана 104. истог Закона прописано је да штета проузрокована употребом моторног возила, ваздухоплова или другог превозног средства, чији власник није закључио уговор о обавезном осигурању, а био је дужан према одредбама овог Закона, накнађује се у истом обиму и према истим условима као да је био закључен уговор о обавезном осигурању.

Из цитираних законских чланова произлази да у ситуацији каква је конкретна када није био закључен уговор о обавезном осигурању, Гарантни фонд накнађује штету трећем оштећеном лицу у истом обиму и према истим условима као да је уговор о обавезном осигурању био закључен. Смисао и суштина обавезног осигурања од аутоодговорности је правна заштита трећих лица којима је у саобраћајној незгоди причињена штета. Међутим, Закон о осигурању имовине и лица у члану 85. одређује појма трећег лица служећи се негативним методом, односно одређује која се лица не могу користити обавезним осигурањем од аутоодговорности у случају да претрпе штету употребом моторног возила. Према члану 85. Закон о осигурању имовине и лица, возач моторног возила чијом је употребом причињена штета и који је одговоран за штету, нема право на накнаду штете по основу осигурања од аутоодговорности. Из тога дале следи да то право возач који је штету скривио не би могао остварити према Гарантном фонду ни у ситуацији када полиса није била закључена.

Примењено на конкретни случај, покојни ВВ нема својство трећег лица, у смислу члана 85. Закона о осигурању имовине и лица, јер је у саобраћајној незгоди учествовао као возач возила чијом је употребом причињена штета, па у таквој ситуацији не би имао ни право на накнаду штете од Гарантног фонда, сходно члану 99. став 2. у вези члана 104. Закона о осигурању имовине и лица. Сходно наведеном,

својство трећег лица у конкретном случају нема ни тужилац, који није био непосредни учесник саобраћајне незгоде у којој је његов отац смртно страдао, јер се као члан породице налази у истом правном положају као и његов правни претходник, те не може имати право на накнаду штете од туженог Удружења осигуравача Србије - Гарантног фонда, јер то право нема ни његов отац, као возач који је проузроковао штету. С обзиром на наведено, правилно је одбијен тужбени захтев у односу на туженог Удружење осигуравача Србије - Гарантни фонд, а оцена да на страни туженог не постоји основ одговорности не доводи се у сумњу ревизијским наводима тужиоца.

На правилност одлуке нису од утицаја наводи ревизије тужиоца којима указује да је другостепени суд погрешно применио материјално право када да је своју одлуку засновао на неважећим одредбама Закона о осигурању имовине и лица. Наиме, одредбом члана 245. Закона о осигурању („Службени гласник РС“ број 55/04...116/13) прописано је да даном ступања на снагу тог закона престаје да важи Закон о обавезном осигурању имовине и лица („Службени гласник СРЈ“ број 30/96, 57/98, 53/99 и 55/99) осим одредаба о обавезном осигурању (чл. 78.-108., и чл. 111. и 112.) и одредаба о поверавању јавних овлашћења (чл. 143. и 146.). Како се предметна саобраћајна незгода догодила 28.09.2007. године, приликом доношења побијане одлуке другостепени суд је правилно применио одредбе Закона о осигурању имовине и лица, важеће на дан штетног догађаја.

Неосновани су и наводи којима тужилац у ревизији понавља разлоге који су истицани у жалби против првостепене пресуде, који се тичу утврђеног доприноса настрадалог ВВ у настанку штетног догађаја, а које наводе од значаја за правилну одлуку о изјављеној жалби је образложено ценио другостепени суд.

Одлука о трошковима поступка садржана у ставу трећем, четвртм и петом изреке, донета је правилном применом одредби члана 153, 154., 163. и 165 ЗПП, према коначном успеху странака у спору и правилном применом Тарифе о наградама и накнадама трошкова за рад адвоката и Таксене тарифе из Закона о судским таксама.

Суд је ценио и остале наводе ревизије тужиоца у односу на првотуженог, али је нашао да исти нису од утицаја на другачију одлуку у овој правној ствари.

На основу изложеног, применом члана 414. ЗПП, Врховни касациони суд је одлучио као у ставу првом изреке, сматрајући да ревизијом тужиоца није доведена у сумњу правилност и законитост побијане одлуке у односу на туженог Удружење осигуравача Србије – Гарантни фонд.

Испитујући дозвољеност ревизије тужиоца изјављене против става првог изреке другостепене пресуде, којим је одбијена жалба тужиоца и потврђена првостепена пресуда у делу којим је одбијен захтев тужиоца за накнаду материјалне и нематеријалне штете преко износа досуђених ставом првим и трећим изреке до тражених износа, а у односу на туженог ББ, Врховни касациони суд је нашао да нису испуњени услови за одлучивање о ревизији тужиоца, као изузетно дозвољеној, у смислу одредбе члана 404. ЗПП.

Одредбом члана 404. став 1. ЗПП прописано је да ревизија може да се изјави због погрешне примене материјалног права и против другостепене пресуде која не би могла да се побија ревизијом, ако је по оцени Врховног касационог суда, потребно да

се размотре правна питања од општег интереса или у интересу равноправности грађана, ради уједначавања судске праксе, као и ако је потребно ново тумачење права (посебна ревизија). Према ставу 2. истог члана, испуњеност услова за изузетну дозвољеност ревизије Врховни касациони суд цени у већу од пет судија.

Правноснажном пресудом делимично је усвојен тужбени захтев тужиоца и обавезан је тужени ББ да тужиоцу накнади нематеријалну штету на име претрпљених душевних болова због смрти оца, као и материјалну штету у виду уобичајених трошкова сахране. Применом члана 192. и 205. ЗОО, досуђени износи на име накнаде штете умањени су за 50%, колико су нижестепени судови проценили да износи допринос покојног оца тужиоца у настанку штете, а због чињенице да је знао да је возило неисправно и нерегистровано, што је узрок саобраћајне незгоде, па и смрти оца тужиоца.

У таквом случају, Врховни касациони суд је нашао да је другостепени суд према чињеницама утврђеним у овој правној ствари, донео одлуку у складу са правним ставом израженим кроз одлуке Врховног касационог суда, због чега нема услова за одлучивање о ревизији као о изузетно дозвољеној, ради разматрања правног питања од општег интереса, или у интересу равноправности грађана, ради уједначавања праксе, или новог тумачења права. Тужилац није уз ревизију доставио правноснажне пресуде из којих би произлазио закључак о различитом одлучивању о истој или битно сличној чињенично-правној ситуацији, при чему правилна примена права у споровима са тужбеним захтевом какав је у конкретном случају, зависи од утврђеног чињеничног стања.

На основу изнетог, применом члана 404. став 1. ЗПП, одлучено је као у ставу другом изреке.

Испитујући дозвољеност ревизије на основу члана 410. став 2. тачка 5. ЗПП у вези члана 479. став 6. ЗПП, изјављене против става првог изреке пресуде другостепеног суда у односу на туженог ББ, Врховни касациони суд је утврдио да ревизија тужиоца у том делу није дозвољена.

Тужилац је тужбу ради накнаде штете поднео 26.09.2012. године. Поднеском од 19.12.2018. године тужбени захтев је смањен на износ од 1.165.495,24 динара. Првостепена пресуда донета је 22.02.2019. године, а другостепена пресуда 01.08.2019. године. Вредност предмета спора побијаног дела износи 578,094,39 динара. На дан подношења тужбе један евро је према средњем курсу Народне банке Србије износио 115,0582 динара, па вредност предмета спора побијаног дела износи 5.024,36 евра.

Имајући у виду наведено, те како вредност предмета спора не прелази динарску противвредност од 40.000 евра по средњем курсу Народне банке Србије на дан подношења тужбе, Врховни касациони суд је нашао да ревизија тужиоца у односу на туженог ББ није дозвољена, применом члана 403. став 3. ЗПП.

На основу изнетог, применом члана 413. ЗПП, одлучено је као у ставу трећем изреке.

**Председник већа – судија
Бранислава Апостоловић,с.р.**

За тачност отправка
управитељ писарнице
Марина Антонић